

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (άρθρο 75 παρ.1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ρυθμίσεις για τη δέσμευση, χρήση, μεταφορά και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα - Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ και του Κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140)»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Α΄

Θεσπίζεται το πλαίσιο για την ασφαλή δέσμευση, χρήση, μεταφορά, υγροποίηση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (εφεξής CO₂) σε γεωλογικούς σχηματισμούς καθώς και για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα μέσω της ενσωμάτωσης στην ελληνική έννομη τάξη της μνημονευόμενης Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ειδικότερα:

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α΄ - Δ΄

1.α. Παρατίθεται ο σκοπός, το πεδίο εφαρμογής και δίδονται οι ορισμοί για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

β. Ορίζεται η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων (Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π.) Α.Ε. ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του υπό ψήφιση σχεδίου νόμου (αρμόδια αρχή CCS). (άρθρα 1 – 4)

2. Εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με τη δέσμευση, τη χρήση και τη μεταφορά διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Μεταξύ άλλων:

α. Επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα οποία έχει χορηγηθεί η σχετική κατά περίπτωση άδεια και σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και τη διαδικασία:

- η δέσμευση CO₂, εφόσον διαθέτουν εγκαταστάσεις δέσμευσης,
- η χρήση CO₂, το οποίο προκύπτει από διαδικασία δέσμευσης,
- η μεταφορά CO₂ μέσω του δικτύου μεταφοράς.

β. Ορίζεται ότι, η αρμοδιότητα εξερεύνησης και αποθήκευσης CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του υπόψη σχεδίου νόμου ανήκει αποκλειστικά στο Ελληνικό Δημόσιο και αποσκοπεί στη μόνιμη απομόνωση του αερίου για την αποφυγή κινδύνων και παρενεργειών στο περιβάλλον και στην υγεία.

(άρθρα 5 – 9)

3. Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εξερεύνηση και την αποθήκευση CO₂ και συγκεκριμένα:

α. Καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, άδειας εξερεύνησης ενός δυνητικού τόπου αποθήκευσης από την αρμόδια αρχή CCS, κατόπιν διακήρυξης διεθνούς διαγωνιστικής διαδικασίας. Η εν λόγω άδεια χορηγείται για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα παράτασης της ισχύος ή μεταβίβασης αυτής εντός της διάρκειας ισχύος της ή ανάκλησης αυτής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Προβλέπεται ότι, η εκμετάλλευση ενός τόπου αποθήκευσης επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν λάβει άδεια αποθήκευσης που εκδίδεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία και εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προβλεπόμενοι όροι. Ο φορέας εξερεύνησης ενός δυνητικού τόπου αποθήκευσης έχει προτεραιότητα για τη λήψη άδειας αποθήκευσης για τον τόπο αυτό, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

Καταβάλλεται ειδικό τέλος από τον κάτοχο άδειας αποθήκευσης, κατά τα οριζόμενα ποσά ανά τόνο αποθηκευμένου CO₂, το οποίο καταβάλλεται στον Ειδικό Λογαριασμό CCS, αποδίδεται στους δικαιούχους ο.τ.α. α' βαθμού και διατίθεται προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορέα εκμετάλλευσης με την υποχρέωση να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες ανάπτυξης του τόπου αποθήκευσης, βάσει της συνολικής χωρητικότητάς του, προκηρύσσεται από τον αρμόδιο Υπουργό διεθνής ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση σε τρίτο της χρηματοδότησης ή/και της κατασκευής των σχετικών έργων. Περαιτέρω, παρέχεται το δικαίωμα στην αρμόδια αρχή CCS να επιβάλει ρήτρα για κάθε μήνα καθυστέρησης, λαμβάνοντας υπόψη τις δαπάνες για την αγορά δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ στις οποίες εκτίθενται οι δικαιούχοι χρήστες του τόπου αποθήκευσης.

γ. Καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης άδειας αποθήκευσης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν προκήρυξης διεθνούς ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας, εάν ο φορέας εξερεύνησης χάσει την προτεραιότητά του ως προς τον τόπο αποθήκευσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Η αρμόδια αρχή CCS ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για όλα τα σχέδια αδειών αποθήκευσης και της κοινοποιεί κάθε άδεια αποθήκευσης.

δ. Προβλέπονται:

- η διαδικασία και οι όροι τροποποίησης και μεταβίβασης των αδειών αποθήκευσης, καθώς και οι προϋποθέσεις εισόδου νέου μετόχου στο μετοχικό κεφάλαιο του φορέα εκμετάλλευσης,

- η διάρκεια ισχύος των αδειών αποθήκευσης και η δυνατότητα παράτασης και ανάκλησης αυτών. Σε περίπτωση ανάκλησης μιας άδειας αποθήκευσης, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει το δικαίωμα να προκηρύξει διεθνή ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για τη χορήγηση άδειας αποθήκευσης στον συγκεκριμένο τόπο, ενώ μέχρι την έκδοση νέας άδειας το αρμόδιο Υπουργείο αναλαμβάνει προσωρινά όλες τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την έγχυση CO₂, την παρακολούθηση και την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων καθώς και τη λήψη προληπτικών ή επανορθωτικών μέτρων.

ε. Καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία αποδοχής ρεύματος διοξειδίου του άνθρακα και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την παρακολούθηση της αποθήκευσης από τον φορέα εκμετάλλευσης.

στ. Προβλέπεται ότι, η αρμόδια αρχή CCS:

- οργανώνει και συντονίζει σύστημα τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων όλων των συγκροτημάτων αποθήκευσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του υπό ψήφιση σχεδίου νόμου. Οι επιθεωρήσεις διενεργούνται είτε από την ίδια είτε από μικτό κλιμάκιο επιθεωρητών, στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν και ειδικοί επιστήμονες, εκπρόσωποι άλλων φορέων του δημοσίου τομέα ή των ο.τ.α., κατά περίπτωση,

- μπορεί να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης, σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών, να λάβει όλα τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα καθώς και μέτρα για την ασφάλεια των εργαζομένων και την προστασία της υγείας,

- μπορεί επίσης, να λάβει τα αναγκαία ή πρόσθετα διορθωτικά μέτρα, εάν ο φορέας εκμετάλλευσης τα παραλείπει, χρησιμοποιώντας ιδίως την καταβληθείσα χρηματική εγγύηση και τις ποινικές ρήτρες για την κάλυψη των σχετικών δαπανών.

ζ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, όσον αφορά στις υποχρεώσεις του φορέα εκμετάλλευσης και της αρμόδιας αρχής CCS, στην οποία μεταβιβάζονται εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι οριζόμενες προϋποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια αρχή CCS:

- είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, την επιστροφή δικαιωμάτων σε περίπτωση διαρροών καθώς και τη λήψη προληπτικών μέτρων ή μέτρων αποκατάστασης, ενώ ανακτά από τον φορέα εκμετάλλευσης τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα,

- συντάσσει σχέδιο εγκριτικής απόφασης για τη μεταβίβαση σε αυτήν της ευθύνης του τόπου αποθήκευσης, το οποίο υποβάλλει στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς έγκριση και κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις εκθέσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων,

- δεν ανακτά επιπλέον δαπάνες μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης, υπό τις οριζόμενες επιφυλάξεις.

(άρθρα 10 – 23)

4. Περαιτέρω, προβλέπονται ειδικότερες υποχρεώσεις των ενδιαφερομένων και μεταξύ άλλων:

α. Προβλέπονται:

- η προσκόμιση παραβόλου συμμετοχής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά την υποβολή αιτήσεων για την έκδοση άδειας εξερεύνησης ή άδειας αποθήκευσης, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ,
- η κατάθεση, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, χρηματικής εγγύησης καλής εκτέλεσης της άδειας εξερεύνησης και καλής εκτέλεσης της άδειας αποθήκευσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Εάν ο δικαιούχος φορέας δεν συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις του, η χρηματική εγγύηση καλής εκτέλεσης της εξερεύνησης ή της αποθήκευσης καταπίπτει, εν όλω ή εν μέρει, προς όφελος του Ελληνικού Δημοσίου και το ποσό διατίθεται στον συνιστώμενο Ειδικό Λογαριασμό CCS, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά για τη χρηματοδότηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

β. Εισάγεται η υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης για:

- την προσκόμιση ασφαλιστηρίου συμβολαίου των έργων εκτέλεσης,
- την καταβολή, πριν από τη μεταβίβαση της ευθύνης για τον τόπο αποθήκευσης, χρηματοδοτικής συνεισφοράς στον Ειδικό Λογαριασμό CCS, η οποία καθορίζεται για κάθε έργο και καλύπτει τουλάχιστον τις αναμενόμενες δαπάνες παρακολούθησης επί τριάντα (30) έτη.

Μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης, η χρηματοδοτική συνεισφορά, η οποία καθορίζεται με σχετική απόφαση της αρμόδιας αρχής CCS, χρησιμοποιείται για την κάλυψη των δαπανών που τη βαρύνουν, προκειμένου να εξασφαλίζεται η μόνιμη και ασφαλής απομόνωση του CO₂ σε τόπους αποθήκευσης.

γ. Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την πρόσβαση των δυνητικών χρηστών στα δίκτυα μεταφοράς και στους τόπους αποθήκευσης, η οποία μπορεί να γίνεται είτε με ρυθμιζόμενο τρόπο, βάσει του Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας ενός Τόπου Αποθήκευσης, είτε με δημόσιες διεθνείς διαγωνιστικές διαδικασίες.

(άρθρα 24 – 27)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Ε΄ - Η΄

1.α. Συστήνεται στη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), τριμελής Επιτροπή Διακανονισμού για την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς, με την ονομασία «Επιτροπή Διακανονισμού για την Πρόσβαση σε Δίκτυα Μεταφοράς και σε Τόπους Αποθήκευσης CO₂», ως εξωδικαστικό όργανο για την επίλυση των σχετικών διαφορών και καθορίζεται η συγκρότηση αυτής.

Ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας της εν λόγω Επιτροπής και μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι, για την υποβολή αναφοράς ενώπιον αυτής απαιτείται η καταβολή του οριζόμενου παραβόλου.

β. Ορίζεται ότι, η αρμόδια αρχή CCS υποχρεούται να:

- καταρτίζει και να τηρεί μητρώα που περιέχουν τις αιτήσεις και τις χορηγηθείσες άδειες εξερεύνησης και αποθήκευσης, μητρώο και ψηφιακή βάση

δεδομένων των τόπων αποθήκευσης που έχουν κλείσει καθώς και Κεντρικό Ψηφιακό Μητρώο Πιστοποιητικών CO₂, στο οποίο καταχωρούνται τα πιστοποιητικά δέσμευσης, χρήσης, μεταφοράς και αποθήκευσης CO₂,

- ενημερώνει το κοινό με περιβαλλοντικές πληροφορίες σχετικά με την αποθήκευση CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς.

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη συλλογή, διαχείριση και εμπιστευτικότητα δεδομένων δημοσίου καθώς και πρωτογενών και ιδιόκτητων δεδομένων που αφορούν στον τόπο αποθήκευσης, από τον φορέα εξερεύνησης ή τον φορέα εκμετάλλευσης.

δ. Καθορίζονται οι επιβαλλόμενες κυρώσεις (ποινή φυλάκισης, χρηματική ποινή, διοικητικό πρόστιμο), σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, παρεμπόδισης της συμμόρφωσης ή παραβίασης των προτεινόμενων διατάξεων.

Σε περίπτωση επιβολής διοικητικού προστίμου, αυτό βεβαιώνεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και εισπράττεται κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.4978/2022). **(άρθρα 28 – 34)**

2.α. Παρέχεται το δικαίωμα σε νομικά πρόσωπα στα οποία έχει παραχωρηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο δικαίωμα ή άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, να υποβάλουν αίτηση χορήγησης άδειας εξερεύνησης για τη διακρίβωση της καταλληλότητας ενός γεωλογικού σχηματισμού ως τόπου αποθήκευσης CO₂.

β. Παρέχεται η δυνατότητα για τη θέσπιση καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων:

i. με τη μορφή χρηματοοικονομικού μηχανισμού συμβολαίων επί της διαφοράς άνθρακα, για την κάλυψη εν μέρει του κινδύνου των παραγωγών εκπομπών CO₂ από τη διακύμανση των τιμών δικαιωμάτων εκπομπής CO₂, σύμφωνα με το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ii. στους φορείς εκμετάλλευσης δικτύων μεταφοράς και τόπων αποθήκευσης CO₂, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την κατασκευή και λειτουργία των εν λόγω υποδομών, ενώ σε περίπτωση υπέρβασης της κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού, προβλέπεται μηχανισμός ανάκτησης («clawback») της διαφοράς στο Δημόσιο.

γ. Συστήνεται, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ειδικός Λογαριασμός Έργων Μεταφοράς και Αποθήκευσης CO₂ με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός CCS», με διαχειριστή το Δημόσιο, για τη διάθεση και διαχείριση των κονδυλίων σχετικά με έργα δέσμευσης, μεταφοράς και αποθήκευσης CO₂, στον οποίο μεταφέρονται:

- τα ποσά που ανακτώνται μέσω του μηχανισμού ανάκτησης, από την καταβολή παραβόλων και προστίμων και κάθε άλλο έσοδο,

- οι πόροι που είναι αναγκαίοι για την ενίσχυση των χρηστών δικτύου μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης CO₂ και των φορέων εκμετάλλευσης δικτύου μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης CO₂.

Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τη διάθεση των εσόδων από την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκτησης με σκοπό την ανάπτυξη έργων μεταφοράς

και αποθήκευσης CO₂, την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της αρμόδιας αρχής CCS καθώς και για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

3. Παρέχονται οι απαιτούμενες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων και παρατίθενται οι τελικές, οι μεταβατικής ισχύος και οι καταργούμενες διατάξεις. **(άρθρα 35 – 43)**

ΜΕΡΟΣ Β΄

Εισάγονται διατάξεις, που αποσκοπούν στη συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου αναφορικά με τη ρύθμιση και την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου, με τροποποίηση του ν.4001/2011 και ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων:

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α΄ - Β΄

1.α. Καθορίζεται η διαδικασία διορισμού και πιστοποίησης των Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου καθώς και των διαχειριστών των δικτύων μεταφοράς υδρογόνου σε σχέση με τρίτες χώρες. Η πιστοποίηση χορηγείται με απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

β. Τίθενται οι όροι για τον διαχωρισμό Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου.

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την προμήθεια υδρογόνου και καθορίζονται οι κανόνες τιμολόγησης του υδρογόνου, ανατίθενται δε στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. οι σχετικές αρμοδιότητες, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ισχυόντων για την αγορά φυσικού αερίου. **(άρθρα 44 - 53)**

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Γ΄ - Ε΄

Ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα με σκοπό την ενίσχυση της αγοράς ενέργειας. Μεταξύ άλλων:

1. Εισάγονται νέες ρυθμίσεις σχετικά με τον καθορισμό του τιμολογίου Καθολικής Υπηρεσίας ηλεκτρικής ενέργειας, στην περίπτωση που η ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής προμηθευτών αποβεί άγονη. **(άρθρο 54)**

2. Εισάγονται ειδικότερες ρυθμίσεις για σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών, για τους οποίους έχει διαταχθεί, με δικαστική απόφαση, αναστολή εκτέλεσης ή ισχύος της άδειας εγκατάστασης ή οποιασδήποτε απαιτούμενης άδειας ή έγκρισης για την έκδοση αυτής.

Μετά την άρση της προαναφερόμενης δικαστικής απόφασης αναστολής και την παρέλευση της τιθέμενης προθεσμίας, καταπίπτει η Εγγυητική Επιστολή Έντεχνης και Έγκαιρης εκτέλεσης. **(άρθρο 55)**

3. Παρατείνεται η περίοδος εντός της οποίας παρέχεται η δυνατότητα μετατροπής των μνημονευόμενων κατηγοριών φωτοβολταϊκών σταθμών [με Σύμβαση Πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας ή Σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης Διαφορικής Προσαύξησης (Σ.Ε.Δ.Π.) ή Σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης Σταθερής Τιμής (Σ.Ε.Σ.Τ.) κ.λπ.] όπως αυτοί επανακαθορίζονται, σε Σταθμούς παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. με ενσωματωμένη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το δίκτυο.

Για τους προαναφερόμενους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς αυτοκατανάλωσης, καθώς και τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που συμμετέχουν απευθείας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και δεν λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση, δίδεται προτεραιότητα σχετικά με την προσθήκη μονάδων αποθήκευσης, σε περίπτωση υποβολής σχετικού αιτήματος, με την επιφύλαξη της ειδικής ρύθμισης για το Ελληνικό Δίκτυο Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Δ.Δ.Η.Ε.).

Εφαρμόζονται μόνιμος περιορισμός της μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού ή οι μνημονευόμενοι περιορισμοί έγχυσης, κατά περίπτωση, για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που μετατρέπονται σε σταθμούς παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. με ενσωματωμένη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, με ή χωρίς δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το δίκτυο καθώς και για τις νέες αιτήσεις χορήγησης Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για εγκατάσταση των εν λόγω σταθμών.

Προβλέπεται ότι για τις προαναφερόμενες αιτήσεις καθώς και για τις νέες αιτήσεις για φωτοβολταϊκούς σταθμούς, οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν και σύστημα αποθήκευσης ωφέλιμης χωρητικότητας, απαιτείται η υποβολή εγγυητικής επιστολής, η οποία υπολογίζεται κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 56)**

4. Προσδιορίζονται οι ενέργειες στις οποίες προβαίνουν:

- οι κάτοχοι των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. κατά τη σύνδεσή τους στο Ιδιωτικό Δίκτυο Μέσης Τάσης καθώς και ο εκπρόσωπος αυτού στο πλαίσιο των συναλλαγών στην αγορά ενέργειας με τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.),

- ο εκπρόσωπος Ιδιωτικού Δικτύου Μέσης Τάσης σχετικά με την έκδοση των εγγυήσεων προέλευσης για τους ανωτέρω σταθμούς από τον Φορέα Έκδοσης αυτών. **(άρθρο 57)**

5. Καθορίζονται ζητήματα σχετικά με τον ορισμό και την επιλογή του Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.) από τη μνημονευόμενη ημερομηνία και εφεξής, όπως επίσης και τα κριτήρια βάσει των οποίων πραγματοποιείται η εν λόγω επιλογή, με ειδικότερη πρόβλεψη για συγκεκριμένες κατηγορίες σταθμών. Σε περίπτωση που δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον, ως Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. ορίζεται η Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ..

Προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση οι κάτοχοι σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που συνάπτουν Σ.Ε.Δ.Π. και οι σταθμοί τους συμμετείχαν απευθείας ή μέσω Φο.Σ.Ε ή Φο.Σ.Ε.Τε.Κ στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 58)**

6. Εισάγονται περιορισμοί, με τις οριζόμενες εξαιρέσεις, αναφορικά με τους όρους συμμετοχής νομικών προσώπων ως μελών σε ενεργειακές κοινότητες, σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας και σε ενεργειακές κοινότητες πολιτών του ν.4001/2011 και τίθενται οι προθεσμίες υλοποίησης των απαιτούμενων προσαρμογών.

Η υπέρβαση των ανωτέρω προθεσμιών συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αναστολή χορήγησης λειτουργικής ενίσχυσης από τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. εφόσον υπάρχει σχετική Σύμβαση σε ισχύ ή τη μη σύναψη της εν λόγω Σύμβασης στην αντίθετη περίπτωση.

Αποκλειστικά για φωτοβολταϊκούς σταθμούς που αναπτύσσονται στις Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και για αιολικούς σταθμούς της μνημονευόμενης μέγιστης ισχύος παραγωγής, παρατείνονται, υπό τους οριζόμενους όρους και προϋποθέσεις:

- οι προθεσμίες περί διενέργειας ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών, περί σύναψης συμβάσεων λειτουργικής ενίσχυσης κ.λπ.,
- η διάρκεια ισχύος της τιμής αναφοράς για τους σταθμούς αυτούς.

(άρθρο 59)

7. Συστήνονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας διμελή κατ' ελάχιστον, κλιμάκια επιθεώρησης σε ενεργειακές εγκαταστάσεις και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το έργο και τη λειτουργία τους.

Παρέχεται ειδική νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό της αμοιβής των μελών των ανωτέρω κλιμακίων κατ' εξαίρεση της κείμενης νομοθεσίας, με αναλογική εφαρμογή της ρύθμισης της παρ. 3 του άρθρου 44 του ν.4622/2019. **(άρθρο 60)**

8. Προβλέπεται η αναβίωση Αδειών Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή Βεβαιώσεων Παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Βεβαιώσεων Παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας ειδικών έργων Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α., που έχουν παύσει ή ανακληθεί λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής του Τέλους Δέσμευσης Φυσικού Χώρου Εγκατάστασης καθώς και η παράταση αντίστοιχα της διάρκειας ισχύος τους, εφόσον οι υπόχρεοι προβούν στην καταβολή του προαναφερόμενου Τέλους, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 61)**

9. Επιτρέπεται:

- η παράταση της διάρκειας ισχύος της άδειας εγκατάστασης και δέσμευσης ηλεκτρικού χώρου καθώς και της οριστικής προσφοράς σύνδεσης εγκατάστασης για τις οριζόμενες περιπτώσεις σταθμών Α.Π.Ε. καθώς και για τους εξαιρούμενους σταθμούς,

- η αναβίωση των προβλεπόμενων αδειών, εγκρίσεων και συνδέσεων που έχουν αυτοδίκαια παύσει για τους ανωτέρω σταθμούς καθώς και για τους λοιπούς μνημονευόμενους σταθμούς.

Προς τούτο, οι υπόχρεοι καταβάλλουν Τέλος Παράτασης Εγκατάστασης και Δέσμευσης Ηλεκτρικού Χώρου [χίλια (1.000) ευρώ ανά μεγαβάτ (MW) Μέγιστης Ισχύος Παραγωγής, για κάθε μήνα παράτασης], το οποίο επιστρέφεται σε περίπτωση μη ύπαρξης διαθέσιμης θέσης εγκατάστασης ή μη ύπαρξης διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου. **(άρθρο 62)**

10. Παρατείνονται οι προθεσμίες για την ενεργοποίηση της σύνδεσης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. που επιλέγονται για ένταξη σε καθεστώς στήριξης με τη μορφή λειτουργικής ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών (άρθρο 7 του ν.4414/2016) και προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που η ενεργοποίηση λάβει χώρα μετά το οριζόμενο χρονικό όριο, η Τιμή Αναφοράς που καταλαμβάνει τον σταθμό αυτό απομειώνεται περαιτέρω κατά 1% για κάθε εξάμηνο παράτασης.

Προβλέπονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχουν εφαρμογή η ποινή απένταξης και οι περιορισμοί μέγιστης ισχύος παραγωγής των σταθμών Α.Π.Ε., στο πλαίσιο των διμερών συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ των εν λόγω σταθμών (προμηθευτές) και των ενεργοβόρων καταναλωτών, κατά την οριζόμενη έννοια. **(άρθρο 63)**

11. Παρατείνεται η χρονική περίοδος κατά την οποία προσαυξάνονται οι τιμές αναφοράς και οι τιμές αποζημίωσης για τις οριζόμενες κατηγορίες σταθμών βιομάζας και βιοαερίου, που έχουν τεθεί ή θα τεθούν σε δοκιμαστική ή κανονική λειτουργία έως τη μνημονευόμενη ημερομηνία. **(άρθρο 64)**

12. Συμπληρώνεται το πλαίσιο εφαρμογής των χρηματοδοτικών και λοιπών κινήτρων που προωθεί το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νέων και υφιστάμενων κτιρίων (άρθρο 10 του ν.4122/2013).

Ειδικότερα, στην περίπτωση προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων που προβλέπουν ανακύκλωση συσκευών, επιτρέπεται να ορίζονται, ως αρμόδιοι φορείς για την πιστοποίηση της απόσυρσης ή αντικατάστασης των συσκευών, καθώς και για την καταβολή της χρηματοδότησης στους δικαιούχους, οι φορείς που είναι εγκεκριμένοι ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) και πληρούν τις προδιαγραφές. Παράλληλα παρέχονται οι απαιτούμενες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις για τον καθορισμό των όρων μεταφοράς πιστώσεων από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ) στους ανωτέρω φορείς, του ποσοστού επί του προϋπολογισμού των δράσεων που καταβάλλεται σε αυτούς για τις λειτουργικές τους δαπάνες κ.α. **(άρθρο 65)**

13. Τίθεται το πλαίσιο για την αδειοδότηση, την εγκατάσταση και τη λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και των συνοδών

τους έργων, για σταθμούς συνολικής ισχύος έως εκατόν τριάντα μεγαβάτ (130 MW). Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι:

α. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί εμπίπτουν στους εξαιρούμενους σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και απαλλάσσονται από τη λήψη βεβαίωσης παραγωγού ή βεβαίωσης ειδικών έργων και από τη λήψη άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας.

β. Δικαίωμα εγκατάστασης αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού παρέχεται στους κατ' επάγγελμα αγρότες, οι οποίοι ασκούν αγροτική δραστηριότητα στην έκταση στην οποία εγκαθίστανται οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί, ή σε τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, κατόπιν σύναψης σχετικής συμφωνίας με τους κατόχους ή διαχειριστές των αγροτικών εκτάσεων ή αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

γ. Προσδιορίζονται τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση χορήγησης οριστικής προσφοράς σύνδεσης ή τη σύναψη σύμβασης σύνδεσης σε περίπτωση αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών ισχύος μικρότερης των εκατό κιλοβάτ (100 KW), από κατόχους αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι μνημονευόμενες εγγυητικές επιστολές και το αποδεικτικό πληρωμής του προβλεπόμενου Διαχειριστικού Τέλους Υποβολής Αίτησης υπέρ του αρμόδιου Διαχειριστή.

δ. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί εξαιρούνται των ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών και παρέχεται η δυνατότητα να συνάπτουν Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης Σταθερής Τιμής (άρθρο 10 ν.4414/2016), κατόπιν έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή να λαμβάνουν επενδυτική ενίσχυση από πόρους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ή άλλες πηγές χρηματοδότησης.

ε. Επιβάλλεται στους κατόχους των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών να υποβάλλουν, ετησίως, και για δέκα (10) έτη μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης, στον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.), τεχνική έκθεση λειτουργίας και υπεύθυνη δήλωση, σχετικά με τη διατήρηση της αγροτικής παραγωγής ως κύριας δραστηριότητας. Σε περίπτωση μη υποβολής τους ή μη ικανοποίησης των οριζόμενων σε αυτές, ο κάτοχος του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού επιβαρύνεται ετησίως με το προβλεπόμενο πρόστιμο, το οποίο επιβάλλεται με ισόποση κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. του Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.

(άρθρα 66 – 68)

14. Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για:

- την αποτύπωση των περιοχών εγκατάστασης σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), για την επίτευξη του στόχου της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το έτος 2050, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις,

- τον ορισμό του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.) ή του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.) ως φορέων πληρωμών για την υλοποίηση ερευνητικών και αναπτυξιακών, συγχρηματοδοτούμενων ή εθνικών προγραμμάτων ή έργων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,

- τον καθορισμό της διαδικασίας πληρωμών των ενισχύσεων στους δικαιούχους καθώς και του ύψους και του χρόνου καταβολής της διαχειριστικής αμοιβής προς τους φορείς πληρωμών και ελέγχου, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους. **(άρθρα 69 - 70, 72)**

15.α. Παρατείνεται, εκ νέου, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, η δυνατότητα διάθεσης, με τη σύναψη συμβάσεων, προσωπικού του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε. (Α.Δ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.) προς τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης Α.Ε. (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.).

β. Διατηρούνται, μέχρι την οριζόμενη ημερομηνία, οι μνημονευόμενες θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ι.δ.ο.χ.) που έχουν συσταθεί στη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.).

γ. Παρέχεται δυνατότητα παράτασης, για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, της διάρκειας ισχύος των μνημονευόμενων συμβάσεων έργου ή συμβάσεων με σχέση εργασίας ι.δ.ο.χ., οι οποίες έχουν συναφθεί, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, με τον Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. δυνάμει του άρθρου 75 του ν. 4602/2019, και της παρ. 3 του άρθρου 112 του ν. 4685/2020, για την κάλυψη έκτακτων αναγκών σε προσωπικό της εν λόγω εταιρείας. **(άρθρο 71)**

16. Τίθενται οι μεταβατικές ισχύος διατάξεις για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου και οι καταργούμενες σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. **(άρθρα 73 - 74)**

ΜΕΡΟΣ Γ΄

1. Παρατείνονται εκ νέου οι προθεσμίες σχετικά με:

- την οικοδόμηση με βάση οικοδομικές άδειες και προεγκρίσεις που διέπονται από ειδικές διατάξεις, την αναστολή υποχρέωσης μετεγκατάστασης πρατηρίων καυσίμων, υγραερίου, φυσικού αερίου και των συνοδών χρήσεων,
- την υποβολή δικαιολογητικών για την κατά περίπτωση υπαγωγή αυθαιρέτων στον νόμο, τη ρύθμιση αυθαιρέτων στο Δέλτα του Έβρου, τις απαιτήσεις έκδοσης άδειας νομιμοποίησης για συγκεκριμένες περιπτώσεις αυθαιρέτων,
- την εκπόνηση από τους ο.τ.α. των σχεδίων αστικής ανθεκτικότητας,
- την αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών ή/και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών στην περιοχή Υμηττού / Γουδή καθώς και σε περιοχές των νήσων Μυκόνου, Θήρας και Θηρασιάς. **(άρθρο 75)**

2. Ρυθμίζονται μεταβατικά, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, οι χρήσεις γης στο μνημονευόμενο εμπορικό κέντρο του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, όσον αφορά στη λειτουργία επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος. **(άρθρο 76)**

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του κρατικού προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού από την καταβολή, κατ' εξαίρεση της κείμενης νομοθεσίας, αμοιβής στα μέλη των συνιστώμενων κλιμακίων επιθεώρησης ενεργειακών εγκαταστάσεων. **(άρθρο 60)** Η δαπάνη αυτή, η οποία εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και την έκδοση σχετικής απόφασης, εκτιμάται σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, στο ποσό των **20 χιλ. ευρώ** περίπου.

2. Δαπάνη από την αντιμετώπιση του κόστους προκήρυξης διεθνούς ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας για τη(ν):

α) εξερεύνηση ενός ή και περισσότερων δυνητικών τόπων αποθήκευσης CO₂, **(άρθρο 10 παρ.4)**

β) ανάθεση σε τρίτο της χρηματοδότησης ή/και κατασκευής των έργων που απαιτούνται για την αποτελεσματική ανάπτυξη ενός τόπου αποθήκευσης, σε περίπτωση που ο φορέας εκμετάλλευσης δεν προβεί στις απαιτούμενες σχετικές ενέργειες, **(άρθρο 12 παρ.8)**

γ) χορήγηση άδειας αποθήκευσης σε συγκεκριμένο τόπο καθώς και για τη χορήγηση της σχετικής άδειας αποθήκευσης, σε περίπτωση ανάκλησης της υφιστάμενης άδειας, **(άρθρα 13 παρ.1 και 16 παρ.5)**

δ) πρόσβαση των δυνητικών χρηστών στο ποσοστό της χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης που δημοπρατείται. **(άρθρα 27 παρ. 1 και 2 και 35 παρ.3)**

3. Δαπάνη, μέσω του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), για την κάλυψη του πρόσθετου κόστους που συνεπάγεται η ανάθεση, σε φορείς εγκεκριμένους ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ), αρμοδιοτήτων αναφορικά με την πιστοποίηση της απόσυρσης ή αντικατάστασης συσκευών, καθώς και την καταβολή της χρηματοδότησης στους δικαιούχους. **(άρθρο 65)**

4. Ενδεχόμενη δαπάνη σε περίπτωση ενεργοποίησης καθεστώτος ενίσχυσης, ως μηχανισμού μερικής κάλυψης του κινδύνου των παραγωγών εκπομπών CO₂ από τη διακύμανση των τιμών δικαιωμάτων εκπομπής CO₂ και την, ως εκ τούτου, καταβολή αποζημίωσης στον δικαιούχο για το μέρος της διαφοράς, σε περίπτωση που η τιμή της αγοράς για τα δικαιώματα εκπομπών άνθρακα υπολείπεται από τη σταθερή τιμή. **(άρθρο 37)** Σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, η δαπάνη αυτή εκτιμάται, κατ' ανώτατο όριο, στο ποσό των **100 εκατ. ευρώ** ετησίως για τα έτη από το 2030 και εφεξής και θα καλύπτεται από τα έσοδα από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (Ταμείο Εκσυγχρονισμού) και από πόρους του Ταμείου Απανθρακοποίησης Νήσων.

5. Ενδεχόμενη δαπάνη σε περίπτωση ενεργοποίησης καθεστώτος ενίσχυσης των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων μεταφοράς και τόπων αποθήκευσης CO₂, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την κατασκευή και τη λειτουργία των εν λόγω υποδομών. **(άρθρο 38)** Σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, η δαπάνη εκτιμάται άπαξ μέχρι το ποσό των **100 εκατ. ευρώ** για την περίοδο 2028 – 2029 και θα καλύπτεται από τα έσοδα από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (Ταμείο Εκσυγχρονισμού) και από πόρους του Ταμείου Απανθρακοποίησης Νήσων.

Η εν λόγω δαπάνη ενδέχεται να απομειώνεται σε περίπτωση υπέρβασης της κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού, μέσω του μηχανισμού ανάκτησης («clawback») της διαφοράς στο Δημόσιο.

6. Αύξηση δημοσίων εσόδων από την:

α) είσπραξη του προβλεπόμενου παραβόλου συμμετοχής κατά την υποβολή αιτήσεων για την έκδοση άδειας εξερεύνησης ή άδειας αποθήκευσης, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 25.000 ευρώ, **(άρθρο 24 παρ.1 και 2)**

β) καταβολή χρηματοδοτικής συνεισφοράς στον ειδικό λογαριασμό CCS από τον φορέα εκμετάλλευσης πριν από τη μεταβίβαση της ευθύνης για τον τόπο αποθήκευσης. **(άρθρο 26 παρ.1 και 2)**

7. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων:

α) σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης της εξερεύνησης ή της αποθήκευσης, κατά το μέρος που το σχετικό ποσό δεν έχει χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης, **(άρθρο 24 παρ.8)**

β) από την είσπραξη του επιβαλλόμενου από την αρμόδια αρχή CCS προστίμου σε φορείς εκμετάλλευσης που παραβιάζουν ή δε συμμορφώνονται με τις κανονιστικές πράξεις και τις άδειες που εκδίδονται σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις. **(άρθρο 34 παρ. 2 – 4)**

Τα προαναφερόμενα οικονομικά αποτελέσματα εξαρτώνται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κατά περίπτωση κανονιστικών πράξεων.

II. Επί του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης [Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ο.τ.α), Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων Α.Ε. (Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π.), Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης Α.Ε. (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.), Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), Μετοχικό Ταμείο Στρατού (Μ.Τ.Σ.) κλπ.], κατά περίπτωση

1. Ετήσια δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης (ο.τ.α., Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. κ.λπ.), από την κάλυψη των εξόδων διεξαγωγής επιθεωρήσεων των συγκροτημάτων αποθήκευσης CO₂. **(άρθρο 20)**

2. Ετήσια δαπάνη του προϋπολογισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. από την αντιμετώπιση των εξόδων που ανακύπτουν από τον ορισμό της ως αρμόδιας αρχής CCS και την ως εκ τούτου άσκηση των κρίσιμων αρμοδιοτήτων αναφορικά με τη χρήση, τη δέσμευση, τη μεταφορά και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα. **(άρθρα 41 και 43)** Η εν λόγω δαπάνη, η οποία αφορά κυρίως σε λειτουργικά κόστη, ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό και εκπαίδευση αυτού, νομική υποστήριξη κ.λπ., εκτιμάται από το αρμόδιο Υπουργείο στο ποσό των **570 χιλ. ευρώ** περίπου ετησίως και θα καλύπτεται είτε από έσοδα από τους πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου είτε από τα έσοδα του Ειδικού Λογαριασμού CCS.

3. Δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. από την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών εξόδων που ανακύπτουν από τη σύσταση και τη λειτουργία της Επιτροπής Διακανονισμού για την Πρόσβαση σε Δίκτυα Μεταφοράς και σε Τόπους Αποθήκευσης CO₂ (επίλυση διασυννοριακών διαφορών, καταβολή αποζημίωσης στα μέλη και στον γραμματέα της Επιτροπής, κ.λπ.). **(άρθρο 28)**

4. Δαπάνη του προϋπολογισμού της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), από την κάλυψη του κόστους των διατηρούμενων θέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ι.δ.ο.χ.). **(άρθρο 71 παρ.2)** Το ύψος της δαπάνης αυτής, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, εκτιμάται συνολικά στο ποσό του **1,16 εκατ. ευρώ** περίπου, για το έτος 2026.

5. Δαπάνη του προϋπολογισμού του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π.), από:

- την κάλυψη του μισθολογικού κόστους του προσωπικού του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Α.Δ.Μ.Η.Ε.), το οποίο εξακολουθεί να διατίθεται στον Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π., μέσω των συναπτόμενων συμβάσεων. **(άρθρο 71 παρ.1)** Το ύψος της δαπάνης αυτής, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, εκτιμάται, κατ' έτος, στο ποσό του **1,11 εκατ. ευρώ** περίπου.

- την παράταση της διάρκειας ισχύος των συμβάσεων έργου ή των συμβάσεων ι.δ.ο.χ., για το οριζόμενο χρονικό διάστημα, που έχουν συναφθεί για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών της εν λόγω εταιρείας και την ως εκ τούτου κάλυψη του μισθολογικού κόστους του προσωπικού αυτού. **(άρθρο 71 παρ.3)** Το ύψος της δαπάνης αυτής, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, εκτιμάται, κατ' έτος, στο ποσό των **650 χιλ. ευρώ** περίπου.

6. Δαπάνη του προϋπολογισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. από την κάλυψη του κόστους:

α) δημιουργίας και τήρησης των μνημονευόμενων μητρώων, ψηφιακής βάσης δεδομένων όλων των τρόπων αποθήκευσης καθώς και Κεντρικού Ψηφιακού Μητρώου Πιστοποιητικών CO₂, **(άρθρο 30)**

β) ενημέρωσης του κοινού με περιβαλλοντικές πληροφορίες σχετικά με την αποθήκευση CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς. **(άρθρο 31)**

7. Ενδεχόμενη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π.:

α) από την αντιμετώπιση του κόστους λήψης των απαιτούμενων προληπτικών, διορθωτικών ή επανορθωτικών μέτρων έως ότου εκδοθεί νέα άδεια αποθήκευσης, **(άρθρο 16 παρ.6 και 7)**

β) σε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης στα μέλη των μικτών κλιμακίων επιθεωρητών που διενεργούν τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις όλων των συγκροτημάτων αποθήκευσης CO₂. **(άρθρο 20)**

8. Ενδεχόμενη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού από την καταβολή διαχειριστικής αμοιβής στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.) ή στον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.), με παράλληλη αύξηση των εσόδων των εν λόγω φορέων, σε περίπτωση που οριστούν ως φορείς πληρωμών σε δικαιούχους, στο πλαίσιο υλοποίησης ερευνητικών και αναπτυξιακών, συγχρηματοδοτούμενων ή εθνικών προγραμμάτων ή έργων, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους. **(άρθρα 70, 72)**

9. Ενδεχόμενη δαπάνη του προϋπολογισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. από την κάλυψη του κόστους:

α) λήψης των αναγκαίων ή πρόσθετων διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών, εάν ο φορέας εκμετάλλευσης τα παραλείπει, **(άρθρο 21 παρ.4,5)**

β) παρακολούθησης του τρόπου αποθήκευσης και λήψης διορθωτικών μέτρων καθώς και της λήψης προληπτικών μέτρων ή μέτρων αποκατάστασης, για το χρονικό διάστημα μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης σε αυτήν. **(άρθρο 23 παρ.12)**

10. Απώλεια εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση [ο.τ.α., Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), Πράσινο Ταμείο], από την εφαρμογή των προβλεπόμενων πολεοδομικών και χωροταξικών διατάξεων, η ισχύς των οποίων παρατείνεται, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 75)**

11. Αύξηση εσόδων του προϋπολογισμού των ο.τ.α. α' βαθμού από την είσπραξη ειδικού τέλους, με το οποίο επιβαρύνεται ο φορέας αποθήκευσης, το οποίο αντιστοιχεί σε δύο (2) ευρώ ανά τόνο αποθηκευμένου CO₂. **(άρθρο 12 παρ. 6)**

12. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων από την είσπραξη χρηματικών ποινών ή τη μετατροπή σε χρηματικές ποινών φυλάκισης που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασης ή παράλειψης συμμόρφωσης με τις προτεινόμενες διατάξεις. **(άρθρο 34 παρ.1)**

13. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του προϋπολογισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. από την κατάπτωση της ποινικής ρήτηρας που επιβάλλεται για κάθε μήνα καθυστέρησης του φορέα εκμετάλλευσης να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση ανάπτυξης του τόπου αποθήκευσης. **(άρθρο 12 παρ.8)**

14. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του προϋπολογισμού της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. από την είσπραξη:

α) του προβλεπόμενου παραβόλου σε περίπτωση υποβολής αναφοράς για την επίλυση διαφορών που έχουν σχέση με την πρόσβαση σε δίκτυα μεταφοράς και σε τόπους αποθήκευσης, **(άρθρο 28 παρ.6)**

β) τελών και προστίμων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της (άρθρα 36 και 38 ν.4001/2011), κατά την οργάνωση και λειτουργία της αγοράς υδρογόνου. **(άρθρα 47-53)** Το ύψος της ως άνω ενδεχόμενης αύξησης εσόδων εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός αιτήσεων πιστοποίησης διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου, αριθμός παραβάσεων κ.λπ.).

Τα προαναφερόμενα οικονομικά αποτελέσματα εξαρτώνται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κατά περίπτωση κανονιστικών πράξεων.

III. Επί του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. (Ε.Λ.Α.Π.Ε.) τον οποίο διαχειρίζεται η εταιρεία «Διαχειριστής Α.Π.Ε. και Εγγυήσεων Προέλευσης Α.Ε.» (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.)

1. Ενδεχόμενη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του Ειδικού Λογαριασμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Ε.Λ.Α.Π.Ε.), τον οποίο διαχειρίζεται ο Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., από τη χορήγηση αποζημίωσης στους αγροφωτοβολταϊκούς σταθμούς σε περίπτωση που συνάψουν Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης Σταθερής Τιμής του ν.4414/2016 ή λάβουν επενδυτική ενίσχυση από πόρους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ή άλλες πηγές χρηματοδότησης. **(άρθρο 68 παρ.1)** Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

2. Δαπάνη του Ε.Λ.Α.Π.Ε. από την καταβολή αποζημιώσεων στους σταθμούς βιοαερίου, βιομάζας κ.λπ., που έχουν τεθεί ή θα τεθούν σε δοκιμαστική ή κανονική λειτουργία, για το χρονικό διάστημα παράτασης της εφαρμογής των προσανζημένων τιμών αναφοράς και αποζημίωσης, σύμφωνα με το **άρθρο 64**. Η εν λόγω δαπάνη κατά το μέρος που αφορά στην επανεκκαθάριση αποζημιώσεων

για τους σταθμούς που έχουν τεθεί ήδη σε λειτουργία εκτιμάται, από το αρμόδιο Υπουργείο, στο ποσό των **5 εκατ. ευρώ**.

3. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων του Ε.Λ.Α.Π.Ε. από την αναβίωση Αδειών Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή των μνημονευόμενων Βεβαιώσεων Παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν παύσει ή ανακληθεί λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής του Τέλους Δέσμευσης Φυσικού Χώρου Εγκατάστασης και την ως εκ τούτου μη είσπραξη των ποσών από την έκδοση νέων Αδειών και Βεβαιώσεων, αλλά του μικρότερου ποσού από την καταβολή του προαναφερόμενου Τέλους από τους ενδιαφερόμενους. **(άρθρο 61)**

4. Ενδεχόμενη εξοικονόμηση δαπάνης του Ε.Λ.Α.Π.Ε. από τη μη καταβολή λειτουργικής ενίσχυσης στους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που συνάπτουν Σ.Ε.Δ.Π. και συμμετείχαν απευθείας ή μέσω Φο.Σ.Ε ή Φο.Σ.Ε.Τε.Κ στην Αγορά Επόμενης Ημέρας. **(άρθρο 58)**

5. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του Ε.Λ.Α.Π.Ε.:

α) από την είσπραξη του επιβαλλόμενου προστίμου, με ισόποση κατάπτωση εγγυητικής επιστολής, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του κατόχου αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού με τις οριζόμενες υποχρεώσεις. **(άρθρο 68 παρ.7)**

β) σε περίπτωση είσπραξης του Τέλους Παράτασης Εγκατάστασης και Δέσμευσης Ηλεκτρικού Χώρου που καταβάλλεται από τους μνημονευόμενους σταθμούς για την παράταση της διάρκειας ισχύος της άδειας εγκατάστασης και δέσμευσης ηλεκτρικού χώρου καθώς και της οριστικής προσφοράς σύνδεσης εγκατάστασης. **(άρθρο 62)** Η εν λόγω αύξηση εσόδων περιορίζεται στον βαθμό που το εν λόγω Τέλος επιστρέφεται στον ενδιαφερόμενο σε περίπτωση μη ύπαρξης διαθέσιμης θέσης εγκατάστασης ή μη ύπαρξης διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου.

Από την εφαρμογή των **άρθρων 56 - 59 και 63** προκύπτουν οικονομικά αποτελέσματα για τον Ε.Λ.Α.Π.Ε. από:

- τη δυνατότητα που παρέχεται, σε περισσότερους φωτοβολταϊκούς σταθμούς των μνημονευόμενων κατηγοριών να μετατραπούν σε Σταθμούς παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α., με ενσωματωμένη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης παράτασης, **(άρθρο 56)**

- την εφαρμογή μόνιμου περιορισμού της μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού ή περιορισμών έγχυσης, κατά περίπτωση, για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που μετατρέπονται σε σταθμούς παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. με ενσωματωμένη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, με ή χωρίς δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το δίκτυο καθώς και για τις νέες αιτήσεις χορήγησης Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για εγκατάσταση των εν λόγω σταθμών, **(άρθρο 56)**

- τυχόν καθυστέρηση μέχρι την ολοκλήρωση των ενεργειών που απαιτούνται για τη σύνδεση των σταθμών Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. στο Ιδιωτικό Δίκτυο Μέσης Τάσης στο πλαίσιο των συναλλαγών στην αγορά ενέργειας με τον Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., **(άρθρο 57)**

- τον ορισμό του Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. ως Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.) και την ως εκ τούτου εκπροσώπηση των παραγωγών από αυτόν στο χρηματιστήριο ενέργειας, **(άρθρο 58)**
- την αναστολή χορήγησης λειτουργικής ενίσχυσης ή τη μη σύναψη σχετικής Σύμβασης, στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των νομικών προσώπων στις απαγορεύσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ενεργειακές κοινότητες, σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας και σε ενεργειακές κοινότητες πολιτών, **(άρθρο 59)**
- την εφαρμογή αποκλειστικά για φωτοβολταϊκούς σταθμούς που αναπτύσσονται στις Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και αιολικούς σταθμούς της μνημονευόμενης μέγιστης ισχύος παραγωγής, της ισχύουσας τιμής αναφοράς λόγω της παράτασης των προθεσμιών διενέργειας ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών, σύναψης συμβάσεων λειτουργικής ενίσχυσης κ.λπ., **(άρθρο 59)**
- την καταβολή μειωμένης λειτουργικής ενίσχυσης λόγω απομείωσης της Τιμής Αναφοράς, σε περίπτωση εκπρόθεσμης ενεργοποίησης της σύνδεσης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. που επιλέγονται για ένταξη σε καθεστώς στήριξης με τη μορφή λειτουργικής ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών. **(άρθρο 63)**

Η πραγματική επίπτωση, ήτοι δαπάνη / εξοικονόμηση δαπάνης, αύξηση ή μείωση εσόδων του Ε.Λ.Α.Π.Ε., από την υλοποίηση των ανωτέρω ρυθμίσεων, συναρτάται με τις διακυμάνσεις των τιμών στο χρηματιστήριο ενέργειας.

Αθήνα, 28 Νοεμβρίου 2025

Η Γενική Διευθύντρια

Ιουλία Γ. Αρμάγου